

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERȚIUNILE
se primesc la administrație,
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fleri.
Manuscripte nu să înape-

Un lucru judecat și o chestiune pendentă.

Arad, 1 Decemvre.

„Ce-i cu tradarea?” întrebarea aceasta a răsunat ca un ecou repetat și prelungit în coloanele „Tribunii”, fără a primi un răspuns. Ori cât am înoi-o tăcerea acuzatorilor ar rămâne probabil tot atât de statornică și de elocventă. E și ea un răspuns, și încă unul care hotărăște în chip definitiv asupra unei mari discuțiuni publice dela noi.

În domeniul ideilor și principiilor, convingerea personală, subiectivă, poate îndreptăți tezele cele mai îndrăznețe și bizare. Nu este afirmațiune pe care să nu o poți susține din un anumit punct de vedere și pe care să nu o poți sprijini cu un anumit fel de argumente. Convingerea personală e arbitru suprem în acest veșnic conflict al ideilor și părerilor subiective. Cu totul altfel e în domeniul obiectiv al faptelor. Nu convingerea personală, ori cât de puternică, nu argumentul, oricât de bine raționat, ci *dovada materială și palpabilă* hotărăște aici în mod definitiv, irevocabil și suveran soarta unei discuții. Ea alege între două sau mai multe păreri ori convingeri, ridicând pe una singură, numai pe aceasta, la rangul unui *adevăr*, incontestabil de aici înainte.

Aceste lucruri știute și elementare trebuiesc amintite din nou, când e vorba de chestia tradării *Tribunii*. Nu *păreri*, *convingeri* și *argumente* toate subiective, ci *dovezi obiective* trebuiau să aducă acuzatorii. În lipsa acestor *dovezi*, cerute de atâta vreme și cu atâta stăruință, soarta discuțiunii e hotărâtă în mod irevocabil, ori cât adversarii noștri ar căuta să o mai lungescă.

Se va spune însă: o acuză nedovedită nu este în mod necesar o acuză nedreaptă. Un hoț achitat în lipsă de dovezi nu-i totdeauna un om cinstit. Lipsa de dovezi e numai un fapt negativ care nu înlătură încă *posibilitatea* vinovăției și nu curmă orice bănuială. Și cum *dovada materială pozitivă* e cu neputință, imposibilitatea asta poate fi un izvor neconținut de bănuială și o justificare binevenită pentru acuzatori. Dar se poate dori o dovadă pozitivă mai precisă și mai permanentă ca atitudinea politică a ziarului nostru? „Tribuna” produce zilnic *dovada materială* a credinței cătră programul național și cătră spiritul de intransigență națională. Și dimpotrivă, nu este un singur număr, un singur rând cu care s'ar putea dovedi contrarul.

Când acum câțiva ani Birăuț vânduse lui Burdea „Poporul Român” condiția ce i-se pusese nu a fost renunțarea la afișarea programului național, ci numai încetarea atacurilor contra unui singur om: contra lui Burdea. Cu toate acestea cetitorii ziarului, deși niște țărani politicește puțin

experimentați, au înțeles repede turpitudinea ce se ascundea sub frazele naționaliste false ale ziarului vândut. Răspлата trădătorului a fost ostracismul zdrobitor al opiniei publice. A trebuit să vie comitetul național ca să acopere persoana lui, încercând o reabilitare și încredințându-i conducerea „Luptei”, una din petele de rușine ale gestiunii acestei corporații naționale.

Dacă „Tribuna” ar fi vândută lui Jeszenszky, întrebăm unde-i contraserviciul ei? Care-i chestiunea politică în care ea a arătat șovăieli, sau măcar rezerve și reticențe? Dacă ea e mangristă, cum se explică atacurile ei neconținute, osândirea permanentă și violentă a păcatului național și moral al transfugului? Dacă ziarul ar fi avut un singur punct de șovăială sau rezervă, oare cetitorii noștri, cărturari, nu ar fi avut nici măcar inteligența țăranilor, cetitori ai „Poporului Român” ca să-l înțeleagă, să-l surprindă și să-l denunțe?

Ziarul „autorizat” a încercat ce-i drept să făurească o dovadă din faptul că „Tribuna” a denunțat și combătut, cea dintâie, aderențele preoțimei din Bihor pentru politica părintelui Mangra. După explicația „Românului” „trădătorii” dela „Tribuna” au urmat prin asta să facă „reclamă” și servicii de propagandă mangrismului. Admirabilă interpretare, minunat metod de a dovedi! Cu ajutorul lui ne va fi ușor să dovedim că „Românul” se găsește în serviciul politiceii ungurești — fiindcă o atacă și că nu este ziar mai devotat comitetului național, lăudător mai aprig al membrilor lui, ca „Tribuna” — tocmai fiindcă îi critică. Cât de convins era „Românul” de inteligența lui acuzăție, ne dovedește însă faptul că, după puțină vreme, nu-i rămase decât — să imite pilda „Tribunei”, atacând și el pe preoții bihoreni cari se declaraseră pentru politica mangristă.

Rămâne deci stabilit pentru totdeauna: „Tribuna” nu a produs numai *dovada negativă* ci și *pozitivă*, și o produce zi cu zi, că acuză „trădării” este o simplă și ordinară calomnie. Un ziar credincios textului și spiritului programului național nu poate fi în acelaș timp și „trădător”, întotdeauna, în fața judecătorului, un om care produce *dovada de alibi* nu poate fi în acelaș timp autorul unei crime ce i-se impută. Prin atitudinea ei politică, „Tribuna” produce zilnic un *alibi* moral în fața căruia trebuie să anuțească orice bănuială. Dacă acuzatorii ar fi oameni loiali, ei sau nu ar fi ridicat nici odată acuză lor sau, duși în rătăcire pe o clipă, și-ar fi recunoscut în mod public greșala. Dar loialitatea este cea mai înaltă și cea din urmă cucerire a culturii morale, cum a spus odată atât de frumos d. Nicolae Iorga. Faptul că între a-

cuzații noștri ea este o virtute necunoscută și exotica, constituie un argument mai mult pentru teza premenirii și înoirii vieții noastre publice în sensul progresului spre cultura națională și morală.

Dacă publicul nostru ar avea maturitatea și conștiința morală și politică necesară, acuza „trădării” ar trebui să fie cu neputință de-aici înainte. Un principiu important al dreptului roman, adoptat de jurisprudența modernă, era: *bis de eadem re ne sit actio*, adică odată un proces judecat și hotărârea dată de judecător, el nu mai poate fi adus din nou în judecată. Înnoirea lui ar fi condus la repetiții de prisos și ar fi prelungit starea de nesiguranță. Prin hotărârea judecătorească, dreptul părții câștigătoare capătă *autoritatea lucrului judecat*.

După un an de frământări, de discuții și somații zadarnice de a produce *dovada*, putem cere publicului nostru să înveșmânțeze procesul de „trădare” al „Tribunei” cu *autoritatea unui lucru judecat* și să respingă orice încercare de înnoire, acoperind pe acuzatori cu disprețul și oprobiul ce se cuvine calomniatorului orbit, îndărătnic și de rea credință. Trăgânarea inutilă a acestei discuții ar prelungi starea de turburare și incertitudine la care a dat naștere, și ar produce însemnate pagube politiceii noastre.

În sfârșit mai este o obiecțiune pe care o prevedem și trebuie să o înlăturăm. Acuză de tradare nu a fost ridicată împotriva „Tribunei”, se va obiecta, decât după ce ziarul nostru a început să critice activitatea, mai bine: lipsa de activitate a comitetului național. Acestea sunt două discuții cu desăvârșire deosebite cari nu trebuiesc amestecate. Pe când discuția „trădării” e o discuție de domeniul *faptelor* și se hotărăște în mod irevocabil prin *dovezi*, criticile noastre au ridicat o discuție de *idei* și *principii*, de *convingeri* și *păreri* cari se hotărăresc prin *argumente* și numai *afară* ori și în mod secundar prin *fapte*. Poate cineva să socotească criticile noastre, nedrepte, ideile noastre greșite despre nevoia culturii naționale, a organizării politice, sau despre insuficiența unora, *alți* conducătorii noștri. Nimeni nu va putea să-l acuze pentru asta de *rea credință*. Acuză „trădării” a fost însă, nu o *critică*, nici vre-o *convingere*, ci o *acuză*, afirmația unui *fapt* care nu putea decât să fie *real* sau nu.

Într-o chestiune de *idei*, discuțiunea poate rămâne veșnic deschisă și poate fi oricând reluată dela început, într-o discuție de *fapte* însă, cum e discuția „trădării”, odată *dovada* produsă, discuția, și încheie în mod definitiv, iar cine ar încerca în ciuda *dovezilor*, să înoiască acuză *faptelor* do-

vadă de *rea credință*, infamantă în orice societate cinstită.

Și aici e punctul hotărâtor al discuției noastre. Este adânc caracteristic pentru moravurile noastre publice că un ziar, corporația politică cea mai înaltă a unui popor, repetă mereu, senină și imperturbabilă, o acuzație dovedită de mult ca o calomnie și înzestrată cu autoritatea unui lucru judecat. Nu paguba morală, nulă, ce se încearcă a ni-se aduce, ci coborârea moravurilor noastre obștești, pilda de *rea credință* demoralizatoare, dată de oameni cari, chiar ei, sunt chemați a fi paznicii cinstei publice, aceasta e ceea ce deplângem.

În cursul discuțiunii noastre, „Tribuna” s'a ferit totdeauna de a trece peste marginile buneii credințe. Nu i-ar fi fost ușor să ridice și ea acuza „tradării” împotriva comitetului național pentru greșeli, aproape intenționate, săvârșite la alegerile trecute? Fără îndoială ar fi fost o acuză exact atât de dreaptă și întemeiată, precum a fost cea aruncată asupra „Tribunii”.

La îndemâna amândurora, a noastră și a comitetului național, a stat deci aceiaș armă, de aceiaș valoare morală: acuza tradării. Am fi putut să o ridicăm și noi, mai înainte chiar de ei. Nu este oare *extrem de caracteristic pentru moaralitatea celuiia dintre doi care în fața acestei situații aicea a ridicat-o, și nu este semnificativ pentru moralitatea celuiia care a repudiat-o în mod hotărât!*

Chestiunea asta lămurită, rămâne să ne întrebăm: ce a urmărit comitetul național prin acuza „tradării”, care a fost nevoia de a-și încărcă cugetul cu o calomnie? Explicația e foarte ușor de dat. Prin acuza „tradării”, trebuia întunecată și înmormântată discuțiunea cea dintâi, pusă de „Tribuna”, chestiunea incapacității, a greșelilor și neglijențelor politice, săvârșite de comitetul național! Justificarea a-

cestor greșeli era cu neputință și nu a fost nici măcar încercată, trebuia prin urmare ridicată o nouă chestiune mai sensațională care să înlăture pe cea dintâi și să scutească de orice răspundere pe vinovații infrângerilor noastre politice. Între aceste două discuții deci, una de *fapte*, alta de *idei și păreri*, nu este nici o asemănare. Legătura silită care s'a stabilit între ele a avut menirea să amestece adevărul cu minciuna, întunecând pe cel dintâi.

Pentru ce a renunțat „Tribuna” de a adauge la criticele ei contra comitetului acuza „tradării”?

Pentru că nu-i îngăduia buna ei credință și pentru că criticele ei convingătoare nu aveau nevoie de această proptea necinstită.

Întrebăm și aici: care din cele două părți a dat pildă de încredere în dreptatea cauzei sale, în adevărul tezei ce reprezintă?

Să încheiem însă partea aceasta de discuții teoretice și puțin productive pentru cauza generală. Nu le-am provocat noi, dar a fost nevoie de această lămurire. Acuza tradării odată clarificată în mod neîndoios și irevocabil, ea capătă, cum am spus, autoritatea unui lucru judecat. Din clipa aceasta însă se deschide discuția altei chestiuni legată de ea și pendentă de ani de zile, care așteaptă o soluțiune definitivă e chestiunea *mutării „Românului” din Arad la Cluj.*

Cererea asta e motivată nu de interesele noastre meschine de existență, ci *poruncită de marile interese generale și inerorabile ale neamului nostru din Ardeal și țara ungurească.*

Menirea articolului următor va fi să lămurească și să expuie motivele acestei cereri.

Visul unui agent.

De Ion Dragoslav.

Mihăiță Șaranpoi agent de percepție, cetește „Universul” și e necăjit, necăjit tare. De ce e necăjit? — Că de cincisprezece ani e agent de percepție și nici o îmbunătățire nu i's-a făcut. Și copii, patru la număr, nevastă, chirie, mâncare, lemne. Cu ce toate astea? Cu o sută cincizeci de franci pe lună? Da, haine, încălțăminte. Nu zău cu ce toate astea? Mai face el, îi mai pică, dar dacă nu e leafa mai mare, dacă nu e o ușă de înaintare, tot par'că ți-se pare că ai o piatră după gât. Și pe Mihăiță par'că îl apăsa cineva de cap în jos și par'că vedea lumea prin o sticlă colorată. Și pe când cetește Mihăiță Șaranpoi „Universul” deodată se luminează și îi făcu o întipărire: că a avut un buboi supărător și s'a spart și acum îi e mai îndemână. De cinci ori a cetit și a recetit ce era scris: o lume nouă se deschisese înaintea lui, că îi veni să se ducă la nevastă și să-i spue: „Dragă am scăpat. Să știi că a sosit, în sfârșit momentul, să avanseze: Dl Rudi Cocoreanu, din strada Oglinzii No 5”.

Și par'că vedea pe nevastă uitându-se cu neîncredere la el, iar el că-i zice: „Ce te uiti la mine? Așa e. Uite ici scris în „Universul”: „Dl Rudi Cocoreanu”... și apoi, par'că auzi că iar fi răspuns nevastă-sa: „Ei, ce mai veste...” și numai gândind că are să-i spună așa, crăpa de ciudă. Deci își dădu cu mintea că ce ar trebui să-i spue; mai bine să tacă și să facă, și gândul îl duse la ceea ce cetește: „Rudi Cocoreanu”... Doamne când a veni!... S'ar duce la dânsul și i-ar spue: „Sa-

lut, domnule Cocoreanu”. Iar dânsul i-ar răspunde: „Ah, Dumneata ești? Cu ce te poci ajuta?” — „Domnule Cocoreanu, uite ce e: sunt agent de cincisprezece ani, și v'ăși ruga să-mi-se îmbunătățească soarta, că am cinci copii, nevastă, și trebuie chirie, mâncare, haine, încălțăminte, cărți și n'am decât o sută cincizeci de franci pe lună”. Domnul Cocoreanu îi va zice: „Fă-mi o petiție”. El o va avea făcută și i-o va da; iar dânsul repede va chema pe Secretarul general și îl va infățișa, că chiar atunci, să'l numească controlor clasa III. De acolo clasa II, și prima, până îl va face administrator financiar. Na're titluri, dar domnul Rudi pentru el poate face atâta bine. „Și de ce nu?” În străinătate cum e. Și gândi: „Da domnule în străinătate, un funcționar, dela vardist, ajunge în cele mai mari funcții; numai la noi...” Da, la noi după el e țara lui Hübner unde toate se nesocotesc și numai în străinătate sunt toate bunurile. Și la gândul că în țara noastră sunt lucrurile altfel ca în străinătate, Mihăiță se înecă de indignare și par'că i-se închise mintea ca o ușă la un beciu întunecos. Dar gândul iar îi fugi înapoi la ceea care îi mizea o lume de primăvară.

El știa pe domnul Cocoreanu de vre-o zece ani.

În zece ani i-a pus peste o sută de secheste pentru neplata datoriilor și întotdeauna s'a purtat cu dânsul bine: îi lua în scris mobila, ceva, apoi, se ducea la percepție de îi făcea procesul verbal și îl pune în plic închis și'l lăsa acasă; iar când avea să se fixeze vânzarea îi spunea termenul fără să fi primit înștiințarea în scris; așa că dl Cocoreanu avea vreme să-și mai plătească din dări. Nu-i vorbă, tocmai asta îl face să nădăjdu-

O declarație. Din Otlaca primim spre publicare următoarele rânduri:

Măreția sărbătorilor dela sfințirea bisericii noastre, bucuria nemărginită din inimile noastre, s'a mărit și potențat prin venirea la noi a Ilustrului domn Dr. Nicolae Oncu. După cum în persoana, așa și cu aceasta ocaziune îi mulțămim din inimă, că n'a desconsiderat, invitarea noastră, ci a grăbit a ne face cinste și onoare! Respingem cu dispreț minciunile murdare din autorizatul Nr. 250 „Știre personală” că „a petrecut în cea comună cortegind pentru alegerea sa la congresul național-bisericesc. În cercul nostru până ce bunul Dumnezeu ni'l ține în viață, alt deputat nu se poate alege, căci da! ori care bun român și dreptcredincios dorește, că Măritul Congres să nu fie lipsit „de plăcerea discursurilor cu iubirea, dragostea, amorul și afecțiunea pentru scumpa noastră maică biserică și neamul și națiunea și poporul nostru”!

Cei cari au fost la noi ca oaspeți bine văzuți și în număr așa de frumos, sunt rugați a sări întru apărarea adevărului și nimicirea minciunii murdare!

Cu toată stima:

Otlaca, 17 (30), Noemvrie 1911.

Georgiu Turicu, paroh. Iustin Iancu, paroh. Romul Mladin, paroh. Simeon Moler, Simion Ardelean, Bota Georgie, Vasilie Alb, Bogye B. Ioan, Ioan Balta, Petru Popa, Ștefan Cioban, Ștefan Iosif, Georgiu Ungurean, Ștefan Buderu, membri în comitetul parohial.

Reforma electorală în România. Dumineca trecută s'a ținut la Iași o mare întrunire publică a partidului liberal. Au asistat la ea, în frunte cu șeful partidului liberal, d. I. I. Brătianu, aproape toți membrii de seamă ai partidului. Cu acest prilej s'au spus mai multe discursuri de mare importanță, între cari remarcăm discursul dlui I. I. Brătianu și al dlui Constatin Stere, șeful partidului liberal din Iași. Toți oratorii au declarat că necesitatea reformei electorale este de neînlăturat. Actualul sistem electoral, cu cele trei colegii, au susținut oratorii liberali, nu mai e în stare să facă față împrejurărilor prin cari trece România. Se simte lipsa unei lărgiri cât mai mari a cadrelor electorale, aducerea mulțimei, care cere și are dreptul să-și facă o școală politică, între șanțurile constituției, regenerind prin aceasta spiritul public și viața politică din Regat.

iască, de câte ori intra la dl Cocoreanu în casă, aista îi eșia înainte și'l ruga să facă cum o ști mai bine, ba îl bătea peste spate, și la eșire îi strîngea mâna cu înfiorarea rece a unei piese care îi urca sângele dela picioare la inimă și de la inimă la cap și îi venea gust de ceva bun de băut și mâncat. Ba, câte odată era cinstit și cu câte o țigare.

Spuneți drept și d-voastră cetitorilor nu avea dreptul bietul Mihăiță să nădăjduiască dela astfel de om o îmbunătățire? Și au trecut zile nopți în tot felul de gânduri. Când iată că într'o seară așa răcoroasă de Octomvrie, când oamenii încep a se muta, lemnele a se scumpi, trupul a cere haine groase; iar diminețile mijesc în cojoace brumări, Mihăiță cetește în „Universul”, cumcă dl Cocoreanu a și luat punga vistieriei statului. Nu-și mai încăpea în piele de bucurie, ba să mai bage grijea în șefii să'l ia mai cu domolul și pe colegi să nu'l mai ia peste picior, le și suflă că are protecția ministrului, dar văzând că nu le face nici cald nici rece, tăcu, lăsând vremei să le aducă pe toate. Când, iată că împrejurarea de a da ochi iar cu puternicul zilei, se ivi. Mai rămăsese din urmă un rest de bani și sosise termenul să-i ceară. Dar dracul știe frate, el, care nu se simchisise de omul acesta nici odată, el, care vorbise cu dânsul ca un prieten, el care fusese cinstit cu țigări, numai la gândul că are să dea ochi cu ministrul, se deșteptă în el un simțământ ciudat; nu'l mai vedea pe omul acela ca mai înainte: par'că între amândoi se pusese o prăpastie și omul acela era departe, departe și, tot ce-și închipuise că are să-i spue i-se împietrise în inimă: — Ce să-i spue și cum? — Capul îi era sec și nu s'ar

„Să dăm dar jos zidul, să ne scufundăm în adâncimile oceanului fără margini a maselor populare, și acolo numai vom putea găsi puteri morale nouă, spre a lupta împotriva relelor învechite ale vieții noastre de stat”, a zis d. C. Stere în aplauzele celor prezenți.

Partidul liberal cere un singur colegiu, în care să voteze toți cetățenii români, cari știu scrie și celi și au trecut peste 24 ani.

Când un partid de guvernământ atât de puternic, ca partidul liberal, cere o reformă atât de însemnată, ea se va și înlăptui, mai curând sau mai târziu.

Demisia șefului statului major.

Baronul Conrad de Hölzendorf, șeful statului major al armatei, și-a dat ieri demisia, fiind primită de monarhul. Evenimentul acesta a avut un ecou european și asupra cauzelor demisiei circulă o mulțime de versiuni, în mare parte fantastice. Correspondentul nostru vienez, având ocazia să vorbească cu un înalt personaj militar, a putut să obțină următoarele lămuriri: Baronul Conrad de Hölzendorf e fără îndoială o mare somitate militară în Europa, nu numai în monarhie, — e însă soldat din creștet până în tălpi și nu a ținut nici odată cont de stările politice din cele două state, dacă a fost vorba de dezvoltarea armatei. În această împrejurare trebuie căutată cauza demisiei. Baronul Conrad cerea în împrejurările actuale din monarhie jertfe și mai enorme decât cele cuprinse în proiectele militare. Pentru reorganizarea completă a armatei cerea un budget de circa 500 de milioane. Mai cerea apoi fortificarea strategică a granițelor dinspre Italia și Balcani, căci credea într-o nu prea îndepărtată mare conflagrație războinică la sud. Pentru realizarea planurilor sale militare a prezentat chiar un memoriu monarhului, cele două guverne însă au fost nevoite să refuze proporțiile memoriului ca fiind imposibile de prezentat camerelor din Viena și Budapesta. Baronul Conrad și-a îmbiat atunci demisia, dar

n'a fost încuviințată din partea monarhului. Văzând anevoințele cu cari se luptă în camere proiectele militare, baronul de Conrad a făcut propunerea, ca în scopul de-a spori depe acum contingentul de recruți să se depună din partea guvernelor un proiect aparte, — nici ideea aceasta n'a fost admisă însă. Văzându-se astfel din nou desavuat bătrânul șef al statului major a stăruit pentru primirea demisiei sale, ceea ce i-s'a și acordat apoi ieri.

Dintre cei cari aspiră la situația șefiei statului major, cu mai multe sortii de reușă e adus în combinație actualul conducător de secție al ministerului de război, generalul Schemua. Se mai vorbește și de guvernatorul Bosniei, de generalul Potiorek. Baronul Conrad de Hölzendorf a fost omul moștenitorului de tron. Imprejurarea aceasta explică multe, nu justifică însă fantasticele versiuni ce se debiteză acum în legătură cu demisia.

În Germania vestea demisiei a fost primită fără emoții deosebite, nu tot așa la Roma, unde fostul șef al statului major era considerat dușman al Italianilor. Cercurile politice din Italia cred anume, că prin depărtarea baronului Conrad planul unor mai ostile fortificări la granițele sudice ale monarhiei nu vor mai fi reluate. Se spune chiar că însuși ministrul de externe, contele Aehrenthal s'ar fi potrivit acestui plan, din motive diplomatice ușor de ghicit.

Sedința Camerei. Indată după deschiderea sedinței, ministrul de culte contele Zichy a depus pe birourile Camerei două proiecte de lege despre înființarea câte unei universități nouă la Pressburg și Dobrițin.

Intrindu-se în discuția bugetului ministerului de comerț, ia cuvântul Heltai Ferencz, care atacă administrația căilor ferate, arătând că din cauza lipsei de vagoane an de an se întâmplă nenumerate nenocirci.

Discuția se va continua în sedința de Luni, mâine fiind la ordinea zilei reformele militare.

fi dus că avea ce mânca, dar datoria... Totuși își făcu gând că dl Cocoreanu cum are să audă are să și aducă aminte de el, și are să întrebe de soarta lui, și are să cheme fără multă rugămintă pe Secretarul general să-l înainteze, și porni. Însă când dădu pe strada Oglinzi, văzu pe cineva că se plimbă încins cu tesac pe dinaintea porții lui Cocoreanu, care îi făcu o tresărire în inimă: oamenii ăștia cu tesac ce șed pe la porțile miniștrilor is tare ciudați. Totuși își dădu gând că o isbuti; însă cum ajunse omul cu tesac se și tătoșe în poartă și îi spuse că dl ministru nu s'a sculat încă, și ceru să-i dea lui Somația să i-o dea, că așa are ordin pentru toate hârțiile cari îi vin. Dar, Mihăiță nu se dădu bătut, ci îi spuse vardistului că nu poate încredința hârția nimănui. În sfârșit vardistul se duse de spusе feciorului; iar acesta nu peste mult ieși și spuse să vie la vremea mesei. Bucuria lui Mihăiță: „Vra să zică tot și-a adus aminte de mine”. Și până la ora 12 lui Mihăiță i-se păru un an și umblă pe unde umblă și când ciasul dela „Independența” bătu 12, el fu la poartă. Vardistul îi spuse că dl ministru mănâncă la 1 și că nu-i acasă — „să'l aștept. Își zise el, și când a veni am să'l salut și el are să mă vadă”.

Nu mult o trăsura se văzu și în ea dl Cocoreanu. Mihăiță când îl zări, par'că se deșteptă în

el o spaimă că, sfiit se dădu în lături și abea îndrăzni să pue mâna la pălărie. Ministrul se uită doar la dânsul fulgerător, și intră cu trăsura în curte, se dădu jos la seară și intră, pe când trăsura se întoarse și stătu.

Mihăiță cu inima bătând, voi să între dar sergentul îl opri:

— Dă-mi hârția mie.

— Bine, zise Mihăiță întinzându-i-o; lasă, nu mă lăsați voi, dar când o vedea Somația să vedeți cum are să mă cheme.

Și vardistul se duse de o dădu feciorului și Mihăiță așteptă, așteptă; trecu 1, unu și jumătate. Vardistul se duse și înnebă și se înturnă de plăți și birjarul care adormise, și-i zise lui Mihăiță:

— „Vino dle pe la patru că mi-se pare că s'a culcat”.

„He-hei, făcu Mihăiță în gândul lui; mai bine nu mai era ministru și căpătam dela el câte o piesă”.

Și plecă cu gândul să vie la ora 4. Ora patru!... I-se păru un veac: vremea părea un tort ce se urzea dela cer la pământ în nesfârșit. În sfârșit când clopotele dela „Independența” vesteau ora patru, Mihăiță era în poartă. Și vardistul vesti feciorul și după un ceas feciorul se înturnă:

— „A telefonat să vie dl perceptor”.

Intru îndrumarea Cooperăției.

De Dr. I. Răducanu,

Docent de Economie Politică la Universitatea din București.

II.

Propaganda pentru răspândirea ideilor și organizarea societăților cooperative trebuie să se întreprindă, fără întârziere și cu toată energia. Alte neamuri — Sașii Maghiarii — ne-au luat înainte pe această cale. „Centrala societăților cooperative de credit” și „Hangya” (Furnica), Magazinul caufial, federala cooperativei de consum ungare, — amândouă cu sediul în Budapesta — ca și centralele (Uniunea de control și Centrala cooperativă pentru aprovizionare în consum) ale Sașilor dovedesc organizații cooperative bine chibzuite și în plin progres.

Nu ne este îngăduit să stăm cu mâinile în sân și să pierdem vremea cu vorbe deșarte!

Propaganda cooperăției ar urma să se desfășoare pe două căi:

a) prin pregătirea viitoarelor elemente conducătoare a satelor noastre, a preoților și învățătorilor;

b) prin întemeierea de societăți cooperative — acum, la început, a celor de credit și economie — acolo, unde se găsesc pe lângă condițiunile materiale și cele morale, prielnice dezvoltării lor, acolo unde se pot recruta din „inteligenta” satelor conducători destoinici, cinstiți și cu trageră de inimă pentru binele celor obidiți.

Munca de propagare, cea mai însemnată, în prezent, — pentru răspândirea cooperăției, — se poate susține cu ajutorul fondului V. Stroescu.

Intenția donatorului a fost tocmai ca aceasta sumă să slujească mai ales la pregătirea elementelor, îndrumătorilor cooperăției.

Banii cheltuiți în acest fel, vor fi să-

Mihăiță nu se înșelase în presimțirea lui din-tăiu: în cale avea o prăpastie și omul care fusese așa popular cu dânsul, par'că era departe, departe, și cum s'ar ruina o casă, așa par'că simți în el un șgomot: surparea castelului de visuri, care-i dăduse curaj și l' ametise, și fără să murmure se îndepărtă ca apăsă de un capac și privind lumea ca printr'o sticlă colorată în care nu se vedea decât pe el, nevasta și copiii.

A doua zi află că dl Perceptor este chemat la dl Ministru acasă; iar pe perceptor îl văzu în frac. Peste o lună de zile Mihăiță era iar, într'o seară de slujbă la percepție și citea „Universul”: Deodată tresări, căci în capul unei coloane cu litere monumentale ceti: „Medaliați cu „Răspătă Muncii”: Șt Popescu, Ionescu, Vasilescu și că deodată se opri ca împușcat: între alți Vasilești și Petrești, ceti: „Gheorghe Rășcanu perceptorul circumscripției a V-a din București”. Iar peste o lună ceti iar în „Universul”: „Proiectul de reformă al ministerului de finanțe” și între alte:

Art. 50. „Nimeni nu va mai putea fi agent de percepție decât în baza unei diplome academice de licențiat sau școală de comerț gradul al II-lea.

Art. 51. Actualii agenți cu o vechime de 10,

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de Székely și Réti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: mobile în Piața Secehonyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

== Mare asortiment în trusouri pentru mirese. ==
La cerere din provincie trimite bogat catalog ilustrat

mânța aruncată în pământ bun, din care va eși minunată roadă.

„Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român”, ar urma să înființeze, în primul rând, un birou special de propagandă și educație cooperativă. În acest birou s'ar strânge toate datele asupra stării de față a mișcării cooperative. — date ce nu se cunosc pe deplin, astăzi — s'ar alcătui instrucțiuni pentru administrarea diferitelor însoțiri satești; s'ar întocmi, de asemenea, statute.

„Indreptarea practică” etc. tradusă de Dr. A. Brote după lucrarea germană a lui Raiffeisen. (în 1895, Sibiu) nu mai corespunde vederilor din prezent. Cu toate acestea, munca depusă de regretatul Dr. A. Brote a fost meritorie și e deamnă de amintit. — mai ales acum.

Model, în baza unor cercetări temeinice. Prin acest birou, în sfârșit, s'ar exercita un control asupra societăților cooperative până în ziua, în care acestea, destul de puternice, și ca număr și ca putere materială, ar lua inițiativa să înființeze un organ propriu — o Uniune — de control și îndrumare a lor.

Insași „Asociațiunea”, prin personalul biroului, alcătuit din 1—2 funcționari ce s'ar alege printre tinerii pregătiți în școlile speciale de cooperatie din Germania — ar avea chemarea să organizeze, periodic, ținerea de cursuri la seminarele pedagogice și teologice. Avem, în total, 6 seminare.

Sunt incredințat că „Asociațiunea” va dobândi ușor îngăduirea dela locurile competente de a ține cursuri de 2—3 săptămâni, pentru lămurirea chestiunii cooperative, din punct de vedere tehnic și practic. Și sunt, de asemenea, incredințat, că prin asemenea cursuri se va plămădi sufletul viitorilor fruntași ai satelor.

Fiecare tânăr eșit din seminarele noastre, să meargă la locul de muncă, cu conștiința deplină a îndatoririlor sale sociale.

Numai în acest mod, vom asigura un viitor mai trainic mișcării cooperative, — a cărei bază morală este creștinismul social.

III.

Dar, trebuie să ne dăm seama că însoțirile cari s'ar înființa nu vor progresa, cu toate că ar fi înzestrate cu statute-model, în care să se oglindească admirabil și prin-

cițiile cooperatiei și normele de conducere, luate dintr'o îndelungată experiență, pentru întreprindere, în partea ei comercială; însoțirile nu vor progresa, deși ar avea — să presupunem — administratorii necesari, oamenii cu simț practic și educație socială. — dacă nu vor dispune, la început cu deosebire, de un sprijin financiar din afară, adecă de o legătură favorabilă cu însemnatele noastre bănci.

Părerea noastră este că băncile frunțase dela noi vor ști să aprecieze, luând pildă dela organizarea financiară a Sașilor, — însemnătatea mișcării cooperative, vor ști, în interesul lor, prin mijlocirea acesteia, să câștige un mare și întins teren de activitate, care le-ar aduce, pe lângă un profit material, și recunoștința obștească ce se datorește unei opere sociale și naționale.

Dacă cei cari sunt în fruntea marilor noastre bănci comerciale, se vor convinge că e mai sigur și, în același timp, mai practic: să stea în legătură de operațiuni cu însoțirile, bazate pe răspunderea solidară nelimitată a unui sat întreg, decât cu un ins cu totul singuratic, dacă, ținând în seamă valoarea reală a garanției ce o înfățișează acea răspundere, vor limita creditul ce acordă însoțirilor, la limitele raționale, — vom avea o nouă și chibzuită organizare a creditului țărănesc fără însă să știrbim interesele institutelor noastre financiare existente, atât de folositoare gospodăriei poporului românesc; vom avea un mare curent în viața satelor; curentul solidarismului ce se va resfringe și asupra vieții politice.

Să stringem rindurile plugarilor, să ne îngrijim și de buna stare materială a lor, căci numai astfel vom putea duce lupta națională cu mai mulți sorți de desăvârșită izbândă!

Cazul fără însemnătate.

„Minciunița de o zi” se termină într'un mod tragi-comic pentru d. Goldiș. Chiar ieri îl mai asigura odată într'o dulcegărie goldișistă pe d. Vernescu despre stima și iubirea sa, ca azi să vie cu chitanțe să încerce a reduce onorabilitatea fostului său prim-redactor.

Altfel, ceea ce prevedeam, d. Goldiș declară afacerea de „absolut fără o însemnătate”.

De unde să aibă vre-o însemnătate. E vorba acum doar de d. Goldiș. „Afacerea” avea importanță, numai când amicul său Cehan, fost corector al nostru, concediat, fără „asigurările noastre de stimă și iubire”, și-a vândut proza sa murdară dlui Goldiș, în care-și bătea joc de d. Bocu, plătindu-i insolentele după calitate: cele mici cu bani mai puțini, cele mari cu bani mai mulți. Și nenorocitul putea găsi o explicație. O, atunci „afacerea” avea nu numai importanță, ci era extrem de interesantă și amuzantă. D. Goldiș și amicii săi se stricau de râs asupra „desvărilor” mercenarului.

Cazul dlui Vernescu, nu știm încă dacă va avea ori nu vre-o importanță, una incontestabil are și pân' acum: cea de a răsbuna într'un mod crud armele neloiale și necorecte cu care operează d. Goldiș în viața publică.

Scrisori din București.

Vestitorii iernei. — Umbre și lumini. — Gânduri de toamnă — În mijlocul firei. — Carnetul unui hoinar.

București, 16 Noiembrie.

De câteva zile cerul s'a încourat. O negură deasă, rece, posomorită s'a lăsat peste orașul până ieri luminat de soarele blând de toamnă. Primele zile friguroase, cari anunță apropierea iernei. În păcuri se scutură ultimele petale de crisanteme, cari până deunăzi rideau vesele în lumină. Nimic mai înduioșător decât un strat de flori peste care a căzut bruma ca un lînțoliu străveziu. Nimic mai înduioșător ca un strat de flori, ce mor într'un parc pustiit de vântul toamnei.

Străbați cărările Cișmegeului și în suflet îți pătrunde fiorul trist al singurătății. Arborii goi de frunze se apleacă triști în bătaia vântului. Pe lac plutesc frunzele căzute, și, ca o amintire frumoasă într'un suflet mohorit, o lebedă se plimbă gânditoare dela un mal la altul. Se oprește din când în când, dă obosită din aripi, face să răsune pustiul de crăntănituri strident, mărește par'că melancolia din suflet.

Pe astfel de vreme îmi place să pornesc hoinar. Să pornesc departe, să las orașul în urmă, cu zbulcământul lui, cu patimile lui, cu zorul lui. Departe. Acolo pe câmpul presărat cu diamantele toamnei târzii, par'că înțelegi mai bine suspinul splendoarei, care se duce. Și pustiul din sufletul tău se înfrățește cu acela din fire. Îți pare că aziști la înmormântarea cuiva care ți-a fost drag. Și te-ar mustra conștiința o viață întreagă, de-ai pregeta să-i mergi până la mormânt. Și ce prietenă dragă ne este nouă tuturor natura. Ne-a adus nopțile de primăvară cu cântecele de priveghetori. Ne-a adus verile reverii, ne-a adus netălmăcita poezie a unei toamne binecuvântate. Și acum se duce.

Ce mă face să scriu acestea? Mărturisesc că lirismul într'o cronică nu și are rostul lui. Și cu toate acestea... Stând veșnic între aceleași patimi, simți nevoia de a te rupe din mijlocul lor, de a te regăsi pe tine cel dealtădată, copilul munților cu creștelele încoronate de nouri, copilul codrilor, care înțelege ce șoptesc frunzele când adie vântul, ce povestește isvorul limpede ca cristalul, ce spune stropul de ploaie în cântecul lui.

Întâlnind la fiecare colț de stradă reclama, dorul de a ajunge, auzind în fiecare clipă sporvăelile celor atât de mult încântați de propriul lor eu, tu care în copilăria ta ai învățat să îți împreuni cu evlavie mâinile și să te închini, vezi cât ești de străin, cât de mascată e lumea asta, care cu lipsa-i de suflet are pretenția de a fi reprezentata celor mulți și buni, celor cari știu să creadă și să nădăjduiască, celor cari au un suflet.

Câtă dreptate are Iosif în scrierile sa în versuri, pe care o adresează lui Goga. La noi e mai bine. La noi sunt mai puțini actori și mai mulți oameni. La noi nu se joacă roluri, ci se trăiește o viață reală. La noi nu sunt cenacluri, unde indivizi, cari până ieri nu aveau unul pentru altul decât cuvinte de ocară, acum să se extazieze într'o insufletită admirație mutuală. La noi visul poate să înflorească, și, chiar dacă se aude zurelul de lanțuri și pocnetul de pușcă — departe în zare flutură alb și curat stindardul libertății. Noi avem un ideal, pe care-l putem mai bine preciza. La noi simți mai bine că viața are un rost, știi că înainte de toate ești un soldat. Un soldat al celei mai sfinte idei. Un soldat al libertății și la lumini. Câtă dreptate are Iosif când îi scrie lui Goga să rămână acolo.

E drept că în timpurile din urmă și la noi au fost aleși de un popor întreg să lupte pentru libertatea gândului. Dar față de aceștia ce poți avea

15 ani sau mai mult vor fi scoși la pensie din oficiu”.

Aicea, pe bietul Mihăiță îl apucă tremurul; îl înfioră și par'că vedea sfârșitul pământului. Câtă pensie ar lua el pentru 15 ani? — 70 franci pe lună și mai puțin. Și patru copii, nevastă, chirie, haine, mâncare, lemne, și par'că îl apăsa un cap greu; lumea par'că cădea pe el și par'că le vedea toate ea printr'o sticlă neagră. Noroc că, abea dl ministru își vestise proiectul și, guvernul a căzut...

Nădejdea mea.

M'a înfiorat seninul-ți de pe cale
Și ochii tăi adânci ca două mări,
Dar mi-am topit suspinul în cântări
Și m'am legat tovarăș umbrei tale.

De tremurarea genelor sfioase
Mi-am prins norocul meu pe veșnicie
Și ți-am durat în inima-mi pustie
Altar slăvit nădejzii mângâioase.

I. M. Părvulescu.

„Înt un adânc sentiment de milă? Intrucât sgo-
tul ce-l fac anumite vietăți pot să oprească cio-
lia în sborul și cântecul ei cătră soare? Câtă
bărtare dela noroiul patimei până la înălțimea
lței actuale! Câtă deosebire între arcu de
pie al celor ce aruncă săgeata calomniei și în-
mărețul arc al curebeului care împodobește
zontul ca un nimb al biruinței!

•

Și acolo departe, în mijlocul firei, care se
nge încet, fără de sgomot, după a cărei strălu-
e nu se varsă lacrimi, te simți par'că mai bun,
și blând, mai înțelegător. Am cetit undeva o poe-
a, din care mi-a rămas în minte o imagine lu-
noasă. Apune soarele. Și umbrele se întind spre
sărit, dese și pline de fior. Aceleași umbre se
ridica mâne, pe ceruri și vor străluci în pur-
r de auroră. Așa este și cu sufletele noastre. A-
leași umbre, cari în clipe de durere ne întunecă,
minate de o rază de nădejde, vor străluci odată
purpură de vis împlinit. Așa e în viața firei,
viața singuraticilor indivizi și în viața popoare-
r. Din suspinul de azi se va înfiripa mâne marșul
e triumf. Din sângele vărsat azi fără de nici o
nă, va răsări mâne floarea libertății. Și, poate,
în actorii de azi se vor forma oamenii de mâne.

Și acolo, în mijlocul firei, care înflorește și
ântă, care vede că-i bate ciasul din urmă și tace,
par'că înțelegi mai mult că fiecare rău își are și
bărtile lui de bine, cari de multe ori te fac să bine-
venezi pe cel ce ai crezut că nu ți-a voit decât
răul. Dacă viața ar trece la fel în fiecare zi, ne-ar
cede monotonia. Dacă toți oamenii ar fi la fel
ar mai exista nici un farmec în viață. Dacă toți
ar fi buni și cinstiți, virtutea n'ar mai avea nici o
valoare. De-ar fi primăvară veșnică, ne-ar omori
prea iute farmecul. Dacă toate gândurile ni-s'ar
împlini atunci vrem, fără a fi nevoie să luptăm
din greu pentru realizarea lor, n'am mai simți fio-
rul bucuriei triumfului. Dacă ni-s'ar aduce veșnic
zmenele, ne-am trezi în rîndul lazaronilor stăpâ-
niți de eternul farmiente. Și când stăpânul ce ne-a
înerdintat talanții, viața, ne-ar cere socoteala de
vrednicia noastră, n'am ști ce să răspundem. Și
când cei cu dor de muncă s'ar întâmpla să arate
că n'am făcut nimioa, ne-am trezi inventând vre-o
poveste așa de potrivită pentru a compromite
gloriile ușoare.

•

Așa gândesc acum, în dimineața asta poso-
morită, rece și neguroasă, când salcâmi desbră-
cați de podoabele lor își înalță crengile, ca brațe
rugătoare, spre cer, cerșind par'că o rază de lu-
mină. Așa gândesc acum și așa am gândit de
multe ori. Și, dacă însemnez gândurile acestea, e
oă am impresia că le scriu unui prieten, care mă
înțelege. Unui prieten! E sufletul neamului meu
atât de nobil, atât de generos, și atât de prieten
al luminei. Și, dacă le însemnez, o fac pentru că
și el așteaptă de atâta vreme ca umbrele, ce s'au
lăsat de veacuri peste dânsul, să apară odată în
strălucire de marmoră.

Correspondent.

Pentru d. Al. Vaida-Voevod.

Autorul răspunsului din Nr. 243 al „Tri-
bunei” relativ la scrisoarea deschisă ce ai
adresat D-ta D-lui Goldiș — sunt eu.

Și pentru că afirmația „minciunei tre-
cute la protocol” te predispuce în paroxis-
mul de mânie ce se srâcolește în rîndurile
laconice din „Românul” de azi, la acuzația
că „Tribuna” „se identifică cu deputații so-
viniști ai Camerei coaliționiste, cari știind,
că eu (d. Vaida) am citit versurile cu pricina,
totuș au adus hotărîrea că nu le-aș fi ce-
tit” — mă simt dator să aduc o rectificare
acestei acuzații a D-tale.

Nu, dle Vaida, nu eu deputații sovi-
niști ai Camerei coaliționiste ne identificăm
azi când susținem minciuna versurilor dtale
cu pricina, ci cu amicii dtale d. V. Goldiș
și d. Dr. Ștefan C. Pop, cari se aflau cu
dta în Cameră, și erau în măsură prin ur-
mare a cunoaște adevărul mai bine decât
noi. Afirmația noastră „eu minciuna de
care a trebuit odinioară să roșească un
neam întreg” — este numai repetarea a-
firmațiilor amicilor D-tale intimi de azi dd.
Goldiș și Ștefan C. Pop.

Acum cinci ani, când cu chestia Vaida
din Cameră, o repet azi din nou, pe cuvân-
tul meu de onoare, ceea ce-ți poate proba
toți amicii mei din Arad, dacă dnii sus citați
ar avea curajul să tăgăduiască — au venit
în redacția noastră în timpul nopții, dd.
Goldiș și Pop, cerîndu-ne în numele „dis-
ciplinei” nu numai să nu-ți luăm apărarea,
ci expressis verbis, „să-i dăm în cap”
lui Vaida, care a făcut clubul de rușine.
căci nu-i adevărat că ar fi cetit versurile
și dânsii, pe un om care minte, nu-l pot
susține. Am spus amicilor dtale de azi, că
nu le putem împlini această cerere, dim-
potrivă că suntem hotărîți chiar să te sus-
ținem în ori ce împrejurare, cu toată ho-
tărîrea, căci ori cum ar califica dânsii pur-
tarea D-tale, scopul poate totuș scuză u-
neori mijloacele și minciuna, dacă era, nu
era decât un exces de zel greșit pentru in-
teresul cauzei naționale.

A doua zi, dacă ironia împrejurărilor
de azi, îți poate îngădui o mai bună aducere
aminte, ai putea să-ți însemni în treacăt
dle Vaida, că aderam atitudinii D-tale, în
fruntea unei entuziaste telegramme de felicitare,
pe care ți-o trimisese într'una din
ipornirile sincere ale sentimentelor mele
față de D-ta și față de cauza națională.

A treia ori a patra zi, erau în Arad să-mi
ceară socoteală martorii dlui Frâncu, pe
care tot dintr'o asemenea pornire, îl ata-
casem pentru D-ta.

Nu se putea ca acest devotament să nu-și
primească răsplata sa. Era prea sincer, prea
pătimaș, prea orb ca să nu-i urmeze recu-
noștința din parte D-tale, recunoștința care
n'a întârziat mult.

Astăzi suntem puși față în față în vâl-
toarea unei dușmăni aprige pe care ai ți-

nut de sfântă datorie să o aprinzi cu tot fo-
cul inimii D-tale, care palpită pentru neam.
Ei bine, vitregia vremurilor de azi trebuie
cu toate acestea să nu te facă să uși nici
D-ta, că... scopul poate totuș scuză uneori
mijloacele: cu armele ce ne lovești, ne a-
părăm. Și dacă D-ta, care ne faci panteli-
moni, bandiți, tâlhari, într'o complectă ui-
tare de sine, ne spui că ești surprins de
„tupeul” nostru, pe noi dela D-ta nu ne mai
surprinde nimic.

Imi mai citezi din acel articol al meu,
următoarea frază: „N'am dori să ne răfuim
definitiv cu dsa, căci pentru aceasta îi lip-
sește și curajul, dsa a insultat pe mulți, dar
nu ne aducem aminte să-și fi susținut vre-
odată bărbătește acuzele”. Afirmația a-
ceasta o înșoțești cu următoarea obser-
vație:

„Aceasta infamie e vrednică de bandi-
ții condeului, cari prostituiază zilnic în
„Tribuna” limba românească. Dacă ei nu
dorec să se răfuiesc definitiv cu mine,
dorec să mă răfuiesc eu cu dânsii. Li pro-
voc deci, pe dnii Bocu și Schiopu să-și do-
vedească afirmarea calomnioasă, ori să
recunoască că insultându-mă și calom-
niându-mă pe mine au fost victimele unei
nefericite forțe majore, a obiceiului lor de
a minți, calomnia și mistifica, în care caz
o să-i iert, după ce „năravul din fire n'are
lecuire”.

Nu știu, dacă vei considera un caz de su-
ficient pentru îndreptățirea declarației mele
de sus, dar pe acesta, dacă-mi dai voie, ți-l
prezint. E cazul întâmplat cu mine, care a
făcut atâta vâlvă și care reapare fără de
voie mereu ca o mustrare, în desfășurarea
nenorocită a neînțelegerilor dureroase de
azi.

D-ta ți-ai împrumutat atunci, numele
și aureola neștirbită încă pe vremea aceea,
la o adevărată campanie de calomni și in-
sulte meschine, împotriva mea. Toate
murdăriile intrigilor odioase, cari se făceau
aici în Arad, din motive desvăluite astăzi,
cari n'au găsit pe cutezătorul să le ia asu-
pra-și, Domniata cu un trist curaj, dar cu
o și mai tristă lipsă de simț a răspunderii,
le-ai primit asupra D-tale. Nu vreau să in-
sist aci asupra părții politice a acestei cele-
bre afaceri, căci acum ne interesează par-
tea pur personală.

Ei bine, care a fost atitudinea D-tale ca-
valerească în împrejurarea aceasta?

Constrîns de potopul injuriile D-tale, pe
care n'aveam nici puțința să le controlez,
în felul cum binevoiai să le împrăști în
dreapta și stînga, ți-am cerut reparație ca-
valerească.

Atunci însă D-ta, sub scutul unei aristo-
cratice grațitudinii, mi-ai spălat onoarea în
fața întregii opinii publice românești cu în-
găduitorul verdict: că insulta nu a fost de
ordin personal ci politic. Marinimos ca tot-
deauna, generositatea ți-o rezervase și față
de D-ta însuși, nu față de mine.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chemică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

Am fost eu acela care te-am iertat atunci pentru considerația superioară a bunei înțelegeri, căci eram tocmai în fața campaniei electorale și m'am retras cu sacrificiul persoanei mele, din calea furiei Dtale, care nesocotea tot. Firesc era, să se facă lumină și mai curînd sau mai târziu să se destrame negura infamiilor cu care mi-se coperea numele.

După toate aceste eram ori nu în drept să afirm că Domniata insultă, dar nu-ți susții bărbătește insultele?

Dacă n'aveam dreptul acesta, fac apel la cavalerismul Dtale integru, susții Dta în fața lumii întregi, acuzele, al căror ecou te-ai făcut anul trecut la adresa mea și în temeiul cărora jertfeai interesele naționale, pentru motivul de a nu-ți sta alături în viața politică?

Pretind aceasta din partea Domniei Tale și o cer în mod imperios aceluia care are bonomia de a mă ierta a doua oară, după ce a avut bunăvoința a patrona în organul amicilor săi reeditarea mișelească a infamiilor odioase, ce se debitează pe socoteala mea. Cavalerismului, Domniei Tale solicit acum, înlăturarea omului de paie îndurătorul căruia se dosesc mișeei, înaintea Tribunalului din Oradea mare. Pentru că nu e timpul pierdut, ca Domnia Ta să poți susține cinstiți și pe față, dar la Tribunal acum, afirmațiile pe cari și așa-ți place să le lași să te înțeleagă alții din rîndurile Dtale.

Ori, dacă nu susții aceste acuze, crezi Dta că intră în datoria demnității Dtale, de a da satisfacția curenită, nu adversarului politic, ci omului ponegrit de Domnia Ta fără nici un temei?

Sper că d. Vaida mă va încredința de un răspuns.

Arad, 1 Decembrie 1911.

Sever Bocu.

Gronică școlară.

Indrumări pentru o direcție mai practică a Reuniunii noastre.

De Traian Mager, inv.

IV. Noui tărâmurii de muncă.

Pe lângă lucrările metodice didactice, disertanții noștri ar trebui să dea o mai mare însemnătate pregătirii și culturii învățătorului, vieții lui sociale și artelor, îndeosebi literaturii și muzicii.

Anunt câteva teme din cele mai marcante.

1. Pregătirea prealabilă a elevului de preparandie. În țara noastră absolvarea alor 4 clase medii îndreptățește la primirea în pedagogie. Nu v'ăți pus nici când întrebarea: capitalul de cunoștințe și vârsta fragedă de 14 ani corespunde oare seriozității pe care o reclamă științele pedagogice? Chiar și mai rău. Până mai câțiva ani în urmă aproape toți elevii erau băiețandri numai cu școala din sat, cari dovediseră aplicări pentru străna. Chiar și astăzi se mai primesc cu pregătiri sub lege. Dacă luăm sub cercetare contingentul celor cu terminarea în regulă alor 4 clase gimnaziale sau civile, nu vom rămânea nici decât încântați. Vei afla aci elevii cei mai slabi, cu clase repetate, cu mulțimea de corecții prin testimonii, elevi, cari n'au îndrăznit a păși în gimnaziul superior, precum și naufragiții tuturor carierelor. Dacă vre-un intelectual de-al nostru descopere la sate un copilăș cu aplicări de cântăreț, haid eu el la preparandie, că-i bun de dascăl! Și-l lasă de multe ori acolo, fără nici o îngrijire, pe capul directorului, care din milă nu-l poate da în uliță. Nu se mai întrebă, are oare și celelalte capacități intelectuale?

Așa ne prețuiește azi pe noi societatea!

Și sunt o mulțime de cazuri de aceste. Sporadic de tot este numărul celor distinși și săraci, cari de se mai întâmplă să fie cântăreți slabi (experiența ne-a dovedit-o dese ori), ori părăsese cariera, ori își due viața celor 4 ani în seminar, cât și după absolvare, în cea mai nefericită poziție. În genere, cetățenii micii academii aduc cu sine o defectuoasă cultură generală, cu toate că pedagogiile sunt socotite institute de specialitate. Și acesta ar și trebui să fie scopul prim, ele au însă o luptă prea mult pentru înzestrarea cu cunoștințe de cultură generală. Ne mai luând în socotintă, că înțelegerea, doctrinelor pedagogice reclamă cea mai temeinică cultură. Astfel se pare o naivitate a și propune acestor elevi: psihologie, logică și filosofii lui: Rousseau, Pestalozzi, Bazedov, Locke, precum a tuturor celorlalți savanți ai lumii.

Bine, manualele de școală aranjate și scrise într-o formă de admirat, explicările clare ale profesorului te fac să înțelegi pe un moment cele împărțite, dar intelectul tău nu lucrează mai departe, nu le poate lega de ideile proprii, nu te pune pe gânduri, nu-ți poți însuși tăria convingerii în cele învățate. Creerul nu poate păstra astfel impresiile slăbuțe, iar tu nu te alegi cu nimica. Mi-se dă ocaziunea să studiez din nou psihologia și din data ce-am luat-o la mână, nu mi-am mai putut abate atențiunea în altă direcțiune, până n'am isprăvit-o, atâta farmec m'a cuprins din deslegarea atâtor probleme vechice, cari tocmai prin apropierea lor stau atât de departe de judecata comună. Chiar faptul, că în seminarii secția teologică de câteva decenii a parcurs o victorioasă cale trebuie să ne îndemne a ridica și secția pedagogică la același nivel, căci azi acești doi factori au ajuns la egală îndreptățire în munca ce o prestează pentru luminarea obștei.

La teologie se primesc numai elevi absolvenți ai școlii medii. Avem o mulțime de proși cu teologia superioară, cu terminarea cursurilor de filosofie și drepturi și poate nici un învățător absolvent al pedagogiei superioare. Să ne ambiționăm mai mult pentru carieră și însușindu-ne deviza „prin noi înșine” să ne arătăm o breslă doritoare de înaintare. Să accentuăm prin intrunirile noastre și prin presă necesitățile noi, ce ni-le impune spiritul vremii; ridicarea pedagogiilor la rangul de academii și absolvarea liceului ca firească condiție pentru candidatul de învățător.

Toate deducțiile ce se pot trage din frământările vieții sociale universale de azi ne arată, că viitorul cel mai apropiat este al școlii populare, care muncește pentru trezirea maselor la conștiința de om. Înțelesul vremii să-l spunem și atunci, când alte specii de învățători din astă țară nu ar face-o.

În istoria de mâne a școlii, să încercăm a scrie și noi o pagină.

Pentru a nu lărgi prea mult cadrul acestei lucrări, amintesc în treacăt încă câteva teme de lucru — fără a mă extinde, deocamdată, asupra tratării lor.

2. Instruarea și educarea candidatului de învățător.
3. Primul pas în viață, alegerile de învățător.
4. Leafa învățătorului în raport cu pregătirile și munca ce o prestează.
5. Cvarțirul și supraedificatele.
6. Grădina școlii, grădina de model.
7. Sala de învățământ și igiena ei.
8. Elevul: psihologia copilului.
9. Frecvența școlară.
10. Cariera de onoare a învățătorului, alegerea lui în diferite corporațiuni, cinstirea morților noștri.
11. Lucrări din domeniul artelor (a literaturii și muzicii îndeosebi). Aci aparțin și lucrările istorice.
12. Chestia aranjării de excursiuni de vacanțe pe seama învățătorilor.

În aceste câteva puncte am descris aproape tot cercul nostru de activitate, afară de obiectele atât de des uzitate și până aci. (Metodă, disciplină, activitate extrascolară).

V. De încheiere.

Prin aceste observări n'am urmărit nici un scop ascuns, ci singură dragostea de a vedea prosperind această instituțiune, nouă atât de scumpă,

m'a îndemnat să-mi spun părerea aici în public. De două idei principale am fost călăuzit. Întâi: Intelectualizarea vieții noastre publice în toate manifestațiunile ei, ceea ce ni-se impune de capitală chestiune de viață, cum pe toate terenurile și aici. A doua: Ținându-se cont de toate trebuințele învățătorice, Reuniunea luând o direcție mai practică și astfel ajutată de însuflețirea generală, va putea desvolta o mai rodnică activitate în interesul binelui comun.

Se pot duce la îndeplinire aceste idei și în cadrul statutelor existente, dar „Scopul” (§ 2.) ar trebui mai pe larg explicat, ori eventual modificat, ceea ce încă o prevede § 26. N'am desfurat steagul roș al răsvrătirei și sunt cel mai mare dușman al gălăgiei nesăbuite. Am spus o vorbă de cum să se dreagă ici și colo. Am încercat să-mi păstrez obiectivitatea: n'am pus nimic în cărua nimănui și n'am zgândărit rane, din cari să eurgă sânge. Destulă vlagă ne mistuiește fără nici un folos pe celălalt teren, să ne ferim de un atare impas. Am cea mai mare încredere în conducătorii de azi ai Reuniunii și — îndeosebi — în mâinile lor depun neînsemnatul meu prinos.

Din parte-mi am firma convingere, că am voit ceva bun, ceea ce îmi servește spre deplină mângăiere.

Războiul italo-turc.

Face mare senzație știrea publicată în numărul de ieri al ziarului vienez „Reichspost” din partea corespondentului său la Roma, despre ieșirea Italiei din Tripla alianță. Italia se vede îndemnată la acest pas, în urma atitudinii dușmănoase a diplomației și presei germane și austriace, manifestată cu prilejul actualului conflict în Turcia. Își va părăsi dar vechile alianțe, intrând în tripla entente.

Îșirea deși necofirmată dar și nedesmintită a produs mare senzație în cercurile din Viena.

Italia iese din tripla alianță.

Ziarul „Reichspost” publică la loc de frunte în numărul său de ieri următoarea corespondență, trimisă din Roma:

„În zilele din urmă au fost mai multe convorbiri, la cari s'au discutat viitoarele demersuri ale Italiei față de statele aliate. Aceste convorbiri s'au ținut în urma propunerii ministrului Franței la Roma, ca Italia să iasă din tripla alianță și să se alature ententei triplé. Guvernul italian a primit propunerea, intrând chiar și în discutarea punctelor mai de importanță. În ce privește chestia balcanică Italia va rămâne și pe mai departe pe același punct de vedere cu Austro-Ungaria.

Ministrului de război nu i-a trebuit multă argumentație, ca să câștige guvernul italian propunerii sale. Atitudinea diplomației germane și austro-ungare l'a ajutat mult. Căci sunt cunoscute resentimentele ce le-a produs în Italia critica presei germane care a trecut marginile unei critici ce se aștepta din partea unei puteri aliate. Afar' de aceasta la Roma se crede, că și intervenția Rusiei contra blocării Dardanelor a fost manopera puterilor aliate, Germania și Austro-Ungaria.

Comunicatul se termină cu declarația, că autorul susține cele comunicate, chiar și în cazul unei desmintiri oficioase.

Blocarea Dardanelor.

„Neues Wiener Journal” primește din Paris informația, că Italia a adus la cunoștința puterilor, că în cazul când Turcia nu va încheia pace, Italia va fi silită să atace prin ori ce puncte Turcia europeană. În urma acestei note se crede că puterile vor lua din nou în mâni rezolvirea că

mai în grabă a conflictului. Vor atrage atenția guvernului otoman asupra eventualelor complicații balcanice ce pot izbucni la toamnă în urma durărei războiului. E în interesul Turciei să curme aceste ostilități zadarnice.

Cheltuielile Italiei pentru război.

Cheltuielile Italiei pentru război, s'au ridicat considerabil în urma trimiterii a noui trupe. De prezent se află în Tripolitania 100.000 de oameni pentru a căror întreținere se cheltuiesc zilnic 5 milioane de lire.

INFORMAȚII.

ARAD, 1 Decembrie n. 1911.

După doi ani...

Blaj, 30 Noembrie 1911.

Se împlinesc azi doi ani dela moartea preacîmparic a marelui bărbat al bisericii și neamului, canonicul Augustin Bunea dela Blaj. Lovitura aceasta năprasnică a săpat adânci brazde în sufletele celor buni, cărora le zace la inimă prosperarea bisericii și a neamului. Se părea, că sub impresia grelei încercări, bărbatul cuvântului holărît și al faptelor mari va rămânea eroul zilei de mâne, viața căruia, ca un far luminos, va arăta calea spre limanul dorit de întreg poporul românesc.

La groapa lui, nouă atât de sfântă, se făcură făgăduinți solemne, pline de sinceritate.

Au dispărut, sub impresia groazniciei nenorociri, toate veleitățile politice și confesionale. Toți păreau, că înțeleg, că în urma pierderii acesteia ireparabile neamul și biserica sunt asemenea unei familii rămase fără părintele ocrotitor.

Lacrimile de durere ne-au unit pe toți.

A trecut vreme la mijloc. Valurile s'au liniștit; oamenii de aci s'au dedat cu lipsa lui, iar alții au cercat, cu ori ce preț, să-i ocupe locul. În afară de orașelul unde odihnește, în depărtări și mai ales peste munți, amintirea lui e vie încă. Aicia știu aprecia meritele și știu cinsti pomenirea celui vrednic de veșnică amintire. Aici abia câțiva bărbați de inimă, cu sentimente nobile îl mai amintesc cu sfîntenie.

La 30 Nov. 1910, împlinindu-se un an dela moartea lui Aug. Bunea, s'a oficiat un parastas pentru odihna sufletului repausatului. Afară de clerici, de câțiva profesori și de nepoții adormitului — din Blaj nu a fost nime de față.

La serbările „Astreii” a trebuit să vină prietenul sincer și îndurerat de peste munți, d. Nic. Iorga, ca să arete celor de aci, că trebuie să ne aducem aminte cu toată pietatea de acela care a fost podoaba Blajului — Augustin Bunea.

Azi deasemenea s'a slujit un parastas în rapela seminarială pentru sufletul lui Aug. Bunea. Se cade deci, ca baremi cu ocaziunea acestor fel de aniversări triste să cernem și fixăm fapte cari sunt în legătură cu cel adormit.

Vor trece ani... Tinerii, cari au privit la el, ca la un soare care luminează și încălzește, vor ajunge ca mâne în fruntea mișcărilor și frământărilor neamului. Va trebui să luptăm cu cuvântul și cu fapta pentru înaintarea poporului.

Aducerea aminte de Tine, este pentru noi totdeauna o elevare sufletească; o întărire a caracterelor și o garanție a biruinței... Ne săgeată și acum prin inimă emoțiunea adâncă produsă de vorbele Tale profetice: și dacă cerul s'ar prăbuși peste noi... noi tot vom trăi și vom învinge...

(+)

— Colaborator nou. Publicăm azi la foia, întâia contribuție a noului nostru colaborator d. Ioan Dragoslav, novelistul cetit și cunoscut din generația mai nouă.

Bulgaria și România. Am publicat zilele trecute un comunicat al semioficiosului unguresc „Magyar Kurir”, în care se susținea că intențiile războinice ale Bulgariei față de Turcia au fost zădărnice de atitudine energică a României, care a declarat că în momentul când Bulgarii ar intra pe teritoriu turc armata română ar trece Dunărea. Acest comunicat ceareă să-l desmintă azi „Budapesti Hirlap” al cărei corespondent din București ar fi avut o convorbire cu ministrul bulgar de acolo. Ministrul bulgar din București ar fi declarat că România nu a intervenit în această chestiune chiar și din simplul motiv că demnitatea de stat a Bulgariei nu ar permite un astfel de lucru. Bulgaria, de altfel, dorește în Balcani cea mai desăvârșită pace, pe care nici nu voiește să o tulbure nici nu va permite ca alții să o tulbure.

— **Triumful adevărului.** D. Roman R. Ciorogariu a primit din Șanaieu următoarea scrisoare:

Preacuvioase și iubite Părinte Ciorogariu.

Dvoastră, cei ce a-ți suferit pe nedreptul atacuri dela oamenii înguști la suflet, fie-vă răsplăta: *Aurcola împletită din razele căldurei sufletului și a dragostei noastre de neam; păși-ți înainte fără teamă și sfială, caei obștea românească știe și va ști și mai mult să reducă la adevărata lor valoare atacurile îndreptate contra Dvoastră, și va ști și răsplăti statornicia Dvoastră, — și a tovarășilor de luptă grupați în jurul „Tribunei” cu scop de-a duce o luptă desinteresată, și cu succes pentru desrobirea neamului, și știm cu toții, că mai gata sunte-ți — cu noi alătura — să vă lăsa-ți tăiați în roată ca un Horea și arși pe rug, decât să trădați neamul.*

Faimoșii disciplinători simțesc că nu-i departe ziua cea mare, când obștea românească va începe selecțiunea valorilor.

Să trăiești Părinte, trăiască și înflorească „Tribuna”. *Nicolau Popa, preot gr.-cat.*

— **Un bust lui Gheorghe Panu.** Cetim în ziarul „Mișcarea” din Iași următorul apel:

Împlinindu-se un an dela încetarea din viață a mult regretatului Gheorghe Panu, mai mulți admiratori ai defunctului, au luat inițiativa pentru formarea unui comitet care să ridice acestui fiu ilustru al Iașului, o statuie în mijlocul orașului în care el ridicase steagul democrației și pe care el l'a reprezentat cu atâta strălucire în parlament, până în ultimul moment al vieții sale.

Dacă acest mare sămănător de idei, căruia întreaga democrație română datorește atât de mult, e o glorie națională și nu numai a Iașului, noi ieșenii avem în primul rînd datoria de a-i eterniza numele printr'un monument demn de el și demn de noi.

În vederea acestui scop, facem apel la toți aceia cărora e scump numele lui Gh. Panu, să adreseze ziarului „Mișcarea” adesiunile lor și atunci, când aceste adesiuni se vor aduna într'un număr îndestulător, semnatarii lor vor fi convocați spre a organiza un comitet însărcinat cu adunarea mijloacelor și cu toate lucrările premergătoare.

— Dinastia chineză o pierdută.

Din Peking se telegrafiază că familia imperială a fost sfătuită de Juanșikai și de alți credincioși ai curții să se refugieze sau să se sinucidă în mod demn de oarece cauza dnastiei este pierdută.

Yuan-Si-Kai, în numele dinastiei a cerut ajutor dela puteri contra revoluționarilor. Provinciile Pecili și Siangfu potestează contra acestui demers al lui Yuan-Si-Kai.

Știrile comunicate de consuli din Hankau spun că trupele împărătești au luat orașul Hanyang, după o crâncenă luptă. Se crede că revoluțiunea va pierde peste

câteva zile ori ce impotantă deși desordinele pot încă continua multă vreme.

— **Luarea Grivitei.** Din București ni-se scrie: „Liga Culturală” secțiunea București, organizează pentru ziua de 28 Noembrie o mare serbare la Ateneul Român pentru comemorarea zilei de 27 Noembrie.

D. Tudor Popescu secretarul secțiunii va vorbi despre puterea noastră armată în 1877 și în timpul defață.

— **Demonstrații franceze contra Germaniei.** Din Paris se anunță: Studenții bonapartiști au ținut Luni o întrunire, în care s'a discutat asupra convenției franco-germane. După întrunire studenții au ieșit pe bulevard, stîrgînd „Jos Germania!”

Poliția a împrăștiat pe demonstrații.

Studenții bonapartiști au trimis și un apel la comisia externă a parlamentului, rugînd-o să nu aprobe convenția franco-germană, până când nu va fi iscălită și convenția spano-germană.

— **Studenți universitari.** După cum reiese din anuarul de curînd apărut al universității din Budapesta, numărul elevilor a fost de 6856. După confesiuni, locul prim dintre aceștia îl ocupă rom.-cat. cu 2912, urmează apoi izraeliții, cu 2361, reformații cu 702, luteranii 497, gr.-or. 199, gr.-cat. 152, unitari 21 și 7 nenorociți sunt fără confesiune.

— **Un protest al Rabinilor din Rusia.** Din Petersburg se anunță: Un număr de 800 rabinii au semnat o declarațiune prin care protestează contra legendei omorului ritual.

Religiunea mozaică — declară rabinii prin protest — condamnă cu asprime omuciderea în genere și nu există nici măcar vre-o sectă evreiască pentru participarea așa zisului omor ritual.

— **Biblioteca „Flacăra”.** Din București ni-se scrie: Marți 22 Noembrie apare Biblioteca „Flacărei”. Scopul acestei biblioteci este să vulgarizeze, în bune traduceri românești, romanele cu acțiune mlută, cu subiecte de senzație ale frunțășilor literaturii universale și să răspândească în cercuri cât mai mari documentele omenesti pe cari le cuprind, adesea în formă atât de captivantă, amintirile bărbaților sau femeilor celebre.

Fiecare volum al Bibliotecii „Flacărei” va avea cel puțin 160 de pagini în octav și se va vinde numai cu 90 bani exemplarul. Un abonament de 10 volume va costa numai lei 8.50 în loc de 10.50 cât ar costa cu prețul obișnuit plus porto.

Coperta va fi colorată.

— **Omorirea a șase persoane și sinucidere.** Din Londra se comunică: În cartierul italian al New-Yorkului s'a întâmplat alaltăieri un îngrozitor omor. Italianul Pleșcia, lucrător la fabrică și-a împușcat soția, cei doi copii, pe soacră și pe un nepot ce se afla la dânsul. Ne mai avînd gloante lucrătorul s'a strangulat.

Cauza acestui groaznic omor au fost neînțelegerile familiare. Soția i-a aruncat de mai multe ori vina, că nu câștigă atât cât să-și poată ține familia. De aci certe zilnice, cari au adus tragicul sfârșit.

— **Demonstrație contra a doi miniștri englezi.** Ministrul-precedente al Angliei, Asquit a luat ieri parte la o adunare de popor, voind să facă unele declarații referitor la chestia universităților. În Temple Halle, unde se ținea adunarea, o mulțime de oameni aștepta discursul ministrului. Urcînd ministrul tribuna, un tumult grozav s'a ridicat din toate colțurile sălei.

Erau sufragetele, cari demonstau. Ministrul n'a putut vorbi și astfel a fost silit să părăsească adunarea.

Cam în acelaș timp a pătîit-o tot astfel și ministrul George Lloyd. Se afla la o altă adunare, unde voia să țină o cuvîntare. A fost înzadar. au

MOBILE

în cea mai modernă execuție se pot procura la:

pentru dormitor
sufragerie
locuție, garton
în garnitură de
piele și de aramă
precum și covoare

C. W. Kessler

fabricant de mobile

Sibiu—Nagyseben, Str. Șaguna Nr. 7.

Demonstrat — nu sufragetele ci femeile clasei de mijloc, pentru proiectul de lege care dă unele noi drepturi servitorimei.

— **Scumpirea traiului.** Pentru a preîntâmpina efectele scumpirii traiului guvernul ungurec va veni în curând cu o lege după care funcționarii căsătoriti și cari au copii, vor primi anual de fiecare copil, o subvenție de 200 cor.

Această lege e valabilă numai pentru primii trei copii ai funcționarilor și numai pentru funcționarii din primele trei ranguri.

— **Un pungaș ingenios.** Cetim în „Seara” din București: Leon Cristea, e un pungaș subțire, ceea ce nu îl împiedică să facă și lovituri obișnuite.

El însă se pasionează după acele afaceri în care e nevoie și de o doză oarecare de îndrăzneală și se pare că fără agenții siguranței, pe cari nu-i pusese la socoteală, lucrurile ar fi mers de minune.

Ce făcea Leon Cristea? Se ducea la gară, se amesteca printre pasagerii cari soseau în Capitală, cu trenurile de scară, intra în vorbă cu cel care i-se părea mai „simpatice”, lua masa cu dansul în oraș, iar când venea vorba de culcare îi propunea să închirieze amândoi o cameră.

Iar odată clientul adormit, el se scula binișor, îi lua banii, ceasul, inelele și tot ce putea lua mai de preț, și pleca liniștit, și satisfăcut pe deplin.

Așa la hotel Moscova, a furat dlui V. Nicolae din Buzău, 60 lei, în ziua de 12 Octombrie, iar opt zile mai târziu, la hotel România, dlui N. Munteanu, 20 lei.

Acum câteva zile, a procedat la fel cu d. căpitan în rezervă Paul Florescu, din Galați, cu care a dormit la hotel Kiriazii. Dimineața d. căpitan a constatat cu surpriză lipsa necunoscutului și a portmoneului.

Dar, cum v'eam spus, pungașul nu pusese la socoteală și pe agenții siguranței. Iar rezultatul, e că deși Cristea e pungaș subțire, doarme acum „la gros” cum se spune în limbajul poliștilor.

— **Sub roatele trenului.** Din Brașov se comunică că la stația Apața, trenul ce sosia din Budapesta a călcat pe doi factori poștali, ce erau în servici. Amândoi au fost transportați în spitalul din Brașov, unde au încetat din viață.

— **Atentat împotriva unui medic.** Din Lille se anunță că un tată a comis un atentat de revolver împotriva doctorului Lepers, șef-medical

spitalului Loubet, răbindu-l mortal. Tatăl a declarat înaintea poliției, că a comis atentatul voind să-și răzbune moartea copilului său, pricinuită de tratamentul greșit aplicat de doctorul Lepers.

— **Un pungaș internațional care vindeca orbii și paralizicii.** Zilele aceste au apărut, în presa din România niște anunțuri, prin cari un anume G. A. Mann, cu domiciliul în „section R. O 4 B rue du Louvre, Paris 48”, își făcea o reclamă proa bătătoare la ochi.

El spunea, nici mai mult nici mai puțin, că îngrijind numeroși bolnavi, prin metoda lui, i-a făcut sănătoși, că mulți și-au regăsit vederea, paralizicii au mers cum merg toți cei sănătoși, etc. etc.

Toată această reclamă, numitul o făcea numai în alte țări, în Franța firește, nodându-i mâna, într-un cât la mijloc nu era decât o escrocherie.

În reclamele ce-și făcea, Mann adăoga că dă consultațiile gratuite, numai să i-se trimită mărci pentru răspuns.

D. I. Panaitescu, directorul poliției și siguranței din București, cercetând aceste reclame și bănuind că la mijloc nu e decât o șarlatanie deghizată a început cercetările.

Intr'adevăr, direcțiunea poliției și siguranței a fost informată că aceasta este o simplă escrocherie, iar Mann un vulgar șarlatan.

Adresa ce numitul o dădea publicului, nu e în realitate decât sediul poștei centrale din Paris, iar diferitele inițiale, erau pentru a-și putea lua scrisorile dela poste-restante.

Cu ocazia cercetărilor făcute, s'a mai descoperit că Mann se mulțamea de cele mai multe ori numai cu măreile poștale, iar la alte persoane cerea și suma de 50—100 lei maximum pentru curarisarea definitivă a bolnavului.

Direcțiunea poliției și siguranței este chiar în posesiunea unor asemenea scrisori.

— **Mulțămită publică.** La petrecerea societății de lectură „Ioan Popasu” aranjată în 13/26 Noemvrie în favorul Seminarului diecezan și-au rescumpărat biletele respective au suprasolvit următorii domni: P. S. Sa Dr. Miron E. Cristea episcop 22 cor., Antoniu Mocsony (Foen) 20 cor., Dr. Alexandru Morariu (Caransebeș) 17

cor., Eftimiu Lăpădu (Căvâraș) 15 cor., Dn. N. Roman (Caransebeș) 14 cor., Dnii Dimitrie Popovici (Cerna), Persida Popescu (Lugoș), Dr. Dragu (Teregova), Nic. Borzea (Făgăraș), Dr. Petru Metes (Aiud), Augustin Hamzea (Hodoș Bodrog), Stefan Popa (Selenș), Nicolae Broștrean (Singos), N. Popovici (Ghimboacă), George Popa (Greovăț), N. Băcher (Caransebeș), Dr. Virgil Budențean (Caransebeș), Dr. Titu Hateg (Lugoș), Dr. George Labonțiu (Caransebeș), banca „Sebeșiana” (Caransebeș) banca „Furnica” (Făgăraș) câte 10 cor.; Dr. Alexandru Popovici (Boșca-mont.), Dr. Ioan Damian, Patriciu Drăgulina (Caransebeș) câte 7 cor.; Ioan Mezei (Budapesta), Coriolan I. Burac (Prigor), Paul Liuba (Verșet), Antoniu Leguens (Caransebeș), Dr. Aurel Iancu (Detta), Isaia Popivici (Silha), Iancu Mihai (Uzdin), Nicolae Cornean (Apadia), Solomon Petrescu (Secuș), Toma Porumb (Ilva), N. N., „Cassa de păstrare” (Sasca-montană) câte 6 cor.; Aurel Balea (Sănmihai), Victor Popovici (Deliblată), Ioan Popovici (Reșița), Vasile Terebenti (Petroman), George Șolice (Seleuș), Romul Furdui (Zold), Dr. I. T. Badescu (Caransebeș), I. Velavan, R. Lichnekert (Caransebeș), banca „Mercur” (Năsăud) câte 5 cor.; Marcu Almăjan (Caransebeș), Ioan Brinzei (Bozovici), Mihail Pepenari (Seleuș), Traian Băiaș (Reșița-mont.), Andrei Jula (Caransebeș) George Bălten (Jdiora), I. Palek (Caransebeș) câte 4 cor.; Alexandru Popovici (Bucovaț), Petru Danescu (Berliște), Avram Corcea (Coștei), Petru Ionașiu (Timișoara), Cornel de Tarnovitschi (Cernăuți), Ioan Murgu (Sasca-mont.), M. Sdicu (Straja), Ilie Ruva (Bozovici), N. Bahner (Vrani), I. Crăciunu (Lugoș), Simeon Șandru (Slatina), C. Greceac, V. Lazaroșiu (Caransebeș), S. Tomescu câte 3 cor.; Traian Hențu (Orșova), V. Traian (Sacul), I. Jucosu (Zervești), I. Hușița (Merul), I. Stoica (Ezeris), Dr. Coriolan Grădinar (Lugoș), E. Vrajda (Caransebeș), N. Velcu (Caransebeș), N. Mihailescu (Caransebeș), I. Eperjesy (Caransebeș), I. Tătar (Caransebeș), A. Alexandrovici (Caransebeș), I. Dobromirescu (Caransebeș), P. Florian (Caransebeș), I. Vernichescu (Verciorova), Dr. N. Szilagyi (Caransebeș) câte 2 cor., Nicolae Răduț, Efta Biju, Ana Dolomița, Liviu Demetrovici (Caransebeș), Nicolae Boccan, Dimitrie Bence, I. Fiola, Dimitrie Răduț (Caransebeș), N. N. Vasile Săcălzan, N. N. N., D. Sgriban, P. Magdescu, D. Pavlovici, N. N. I Borlovan (Caransebeș) Petru Dalea inv. penz. câte 1 cor. Mulțămindu-vă înainte — cu deosebită stimă Comitetul.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichiș și cons.

Leon Tolstol.

166

RĂSBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Din motive politice, de tactică, de stat și de tot felul de complicațiuni, Rușii se retraseră din Wilna. Fiecare pas al acestei mișcări era însoțit în cartierul general de jocul complicat al intereselor, al combinațiilor și al patimilor. Dar pentru husarii regimentului Pavlograd, întregul marș îmbelșugat în proviziuni și pe o vreme frumoasă, constituia lucrul cel mai simplu și cel mai voios. Pe cartierul general și numai pe el îl privea neliniștele, intrigile și descărăjările, dar grosul armatei nici nu se întreba încotro se duce.

Din când în când militarii regretau doar un apartament bine instalat și pe vre-o poloneză. Dacă cuiva îi trecea prin gând că situația nu era bună el își spunea numai decât că e un bun soldat, și atunci se înviora și nu se mai gândea decât la serviciul din acel moment.

La Wilna se făcu o haltă voioasă și militarii întreprinură relațiuni prietenești cu boerii polonezi, cari luau parte la revistele trecute de împărat sau de generali superiori.

Pe când regimentul se amuza mai cu foc la Wilna îi se dete porunca de a se retrage spre Swentziana și de a distruge toate pozițiunile pe cari nu le va putea duce cu el. Swentziana fu supranumită „tabăra beată”.

Rostow își amintea des de această localitate, fiindcă în ziua sosirii lui acolo, toți oamenii din escadronul lui erau beți morți, din pricină că băuseră cinci butoaie de

bere veche, pe cari le luaseră fără consimțământul său. Dealtmintearea, pentru a profita de ordinul și de a distruge proviziunile, soldații puneau mâna pe cai, pe trăsuri, ba chiar și pe covoarele frumoaselor dame poloneze. Din Swentziana regimentul se retrase și mai încolo, apropiindu-se tot mai mult de granița rusească.

În noaptea de 2 Iulie izbucni o furtună violentă cu ploaie și cu grindină; vara anului 1812 era foarte furtunoasă. Cele două escadroane din Pavlogradtzki bivuară în mijlocul unei câmpii de secară, aproape coaptă, dar călcată de picioarele cailor și de roți. Ploua strâșnic și Rostow, însoțit de un tânăr ofițer Ilin, pe care-l proteja, se țineau sub un cort ridicat în grabă. Un ofițer al regimentului, cu mustățile foarte lungi, intră la Rostow.

— Conte, spuse el, vin din cartierul general. Ați auzit ce se spune despre eroismul lui Raevski? Și ofițerul povesti toate amănuntele bătăliei dela Saltanow.

După spusele lui, zăgazul dela Saltanow era un fel de Termopile rusești; pe acest zăgaz generalul Raevski ar fi executat niște vitejii demne de antichitate; el condusese la joc pe cei doi fii ai săi, mergând cu ei împreună la atac.

Rostow, întorcându-și capul la dreapta și la stânga, căci ploaia se scurgea în gulerul uniformei lui, asculta distrat tot fumându-și pipa și privind din timp în timp la tânărul Ilin, un băiat de 17 ani, și care era pentru dânsul ceea ce fusese el însuși acum șapte ani pentru Denissoff. Ilin se silea să-l imiteze pe Rostow în toate celea, și era îndrăgostit de el ca de o femeie.

După campania din Austerlitz și cea din 1807, Rostow știa din experiență că povestindu-se evenimentele din război nimic nu se petrece așa cum se povestește. Mai întâi, își zise el, pe zăgaz trebuie să fi avut loc o așa încăerare încât nici zece oameni n'ar

fi putut să vadă pe Raevski conducându-și feciorii la atac.

— Imposibil să ne lăsăm a fi stropiți așa, strigă Ilin care băgă de seamă că conversația aceasta nu-l încânta pe Rostow. Bratele, cămașa, îmi sunt ude learcă. Merg să caut un adăpost. Îmi pare că ploaia a mai scăzut.

După cinci minute Ilin se întoarse sub cort, pleoscând cu cismele prin noroi.

— Hura! Rostow, vino iute, am găsit! La două sute de pași mai încolo se află un han; ne vom putea usca acolo; ai noștri se află deja în han, precum și Maria Henricovna.

Aceasta era soția maiorului, o tânără și draguță nemțoaică, cu care se căsătorise de curind; și, ori că resursele îi erau insuficiente, ori că nu voia să se despartă de tânărul soț, maiorul o ținea după sine în regimentul de husari, și gelozia sa făcea deliciile ofițerilor.

Rostow își puse mantaua pe el, îi zise lui Lavruska să ia efectele și plecă cu Ilin prin întunericul nopții, întrerupt din când în când de fulgere îndepărtate.

IX.

În hanul, în fața căruia se vedea carul acoperit cu mușama al maiorului, Maria Henricovna, o nemțoaică blondă și grăsulie, cu un bonet de noapte pe cap și în camisolă, ședea pe o bancă, în vreme ce soțul ei dormea pe o altă bancă la spatele ei.

Rostow și Ilin fură întâmpinați cu strigăte vesele.

— Dar curați mai sunteți! Curge apa de pe voi ca de pe niște umbrelă; luați seama să nu ne murdăriți salonul!

(Va urma)